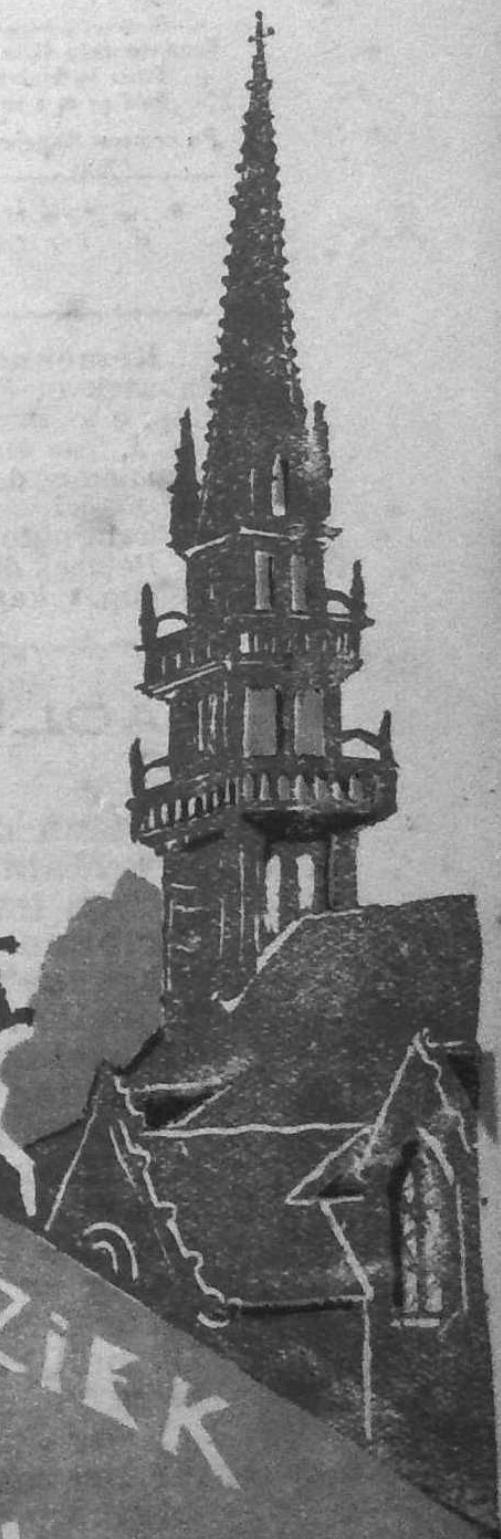

GENVER 1933

FRIZ HA KREIZ

4 REAL
AR PEZ

KELA BUENN VIZIEK
GANT
SKEUDENNOU

ANZLARCH

Feiz ha Breiz

Kelaouenn vizek gant skeudennou
Renet gant Y.-V. PERROT

Koumananchou diouz ar bloaz. - Breiz. 1er lur   Embannou diouz ar bloaz : 1/4 pajenn 150 lur
Frans ha broioù stag outi ..... 15 lur   1/2 bajenn 275 lur
Evid ar re a so e divêz bro..... 20 lur   1 bajenn 500 lur

Pa gemerer da nebeuta pemp Feiz ha Breiz diouz ar bloaz, pep niverenn a' den da 10 lur hephen

Evid ar c'houmananchou koulz hag evit an embannou skriva da :

M. Fr. GEORGELIN, administrateur, 4, rue du Château - BREST
C./C. Rennes 44-40

Kemennadurez d'hor c'houmananterien. - War golo an daouzekvet Feiz ha Breiz a en em gavo gant hor c'houmananterien, o fedimp, hiviziken, da baea, o unan, raktal, d'an A. Georgelin, 4, Rue du Château, Brest, C. C. 44.40 Rennes, ha neuze n'o devezo nemed dek gwenneg vizou evit degas d'eomp o arc'hant, e lec'h eur skoed, ma rankomp karga ar post da vont da c'houlenn o arc'hant outo beteg an ti.

Pemzek dez goude ar gemennadurez-ze, ma ne vez deuet netra d'eomp, e kasimp, dre ar post, ar paper da baea.

TAOLENN MIZ GENVER 1933

Pedenn d'ar Mabig Jezus, gant F. JAFFRES.	1
Ar Mabig Jezus, gant F. JAFFRES.	3
O noz kaer, gant J. L'HELGOUAC'H.	5
Embann ar Zul-Fask.	7
Theresa Neumann.	8
Kuzuliou ar medisîn.	10
Kenteliou var al labour-douar.	11
Kuzuliou ar geginerez.	12
Kenteliou an ti ker.	13
An Hinkin benniget.	15
Leoriou nevez.	20
Feiz ha Breiz ar Yaouankiz.	21
Jobig ar Baleer, gant Evnig PENN-AR-C'HOAD.	22
Istor Breiz.	24
Kribell ruz.	29
Noz Nedeleg Loelzalk, gant RONAN PLEIBER-KRIST.	33
Ar brezoneg dre daolennou.	36
Divinadennoù.	41

Hadou potach ha brouskon, hadou bleunioù

Hadou dibabet eus ar gwella t'iez

TI A. HUON

Savet e 1840

L. AUDREN, DEUT WAR E LERC'H

17, Straed Siam - BREST

Téleg. AUDREN-GRAINES-BREST

Téléph. 5-35

BINVIU - PESKETA

KERDIN - SIFELL A BEP SEURD

Brezoneg en ti **TI A FJZANS** R. C. Brest 49

" L'ULMINUCINE MOREUL "

est le dépuratif tonique idéal contre les humeurs, les vices du sang, glandes au cou, faiblesse, la toque des enfants.

Donne aux enfants ce teint clair et rose, indice de la santé.

Parfait pour les jeunes filles dans la période de transformation.

Indispensable aux personnes âgées qui se plaignent de fatigues, douleurs, retour d'âge.

35 ans de ventes toujours croissant sont la meilleure garantie de l'efficacité de ce produit qui a la faveur du public.

Mères de famille, ne vous inquiétez pas, tant que vous donnerez de l'Ulmucine à vos enfants, vous les mettrez à l'abri d'un grand nombre de maladies, c'est le meilleur préventif de la tuberculose.

Prix: Grand flacon: 29 francs;

Demi-flacon: 15 francs;

Petit flacon: 10 francs.

Si vous toussiez, prenez du *Sirope Celtique*, un de ceux qui sont le plus estimés. Prix: 12 francs.

Recherchez-vous
le Café à primes?
achetez
le **CAFÉ du JOUR**
il vous plaira!

le sac de 250 gr.
5.85
avec un Bon-Prime

LES COSTUMES BRETONS MODERNES
gilets, pullovers, vestes, ensembles pour garçonnets, dames, fillettes
TRICOTÉS EN LAINE DE BRETAGNE brodés soie (motifs celtiques)
Créés et déposés par la Maison

CHOLEAU, DE VITRÉ

SONT EN VENTE A : RENNES, "TI BREIZ", 4, rue Hoche
BEST, Mademoiselle CRÉACHE, 93, rue de Siam et à KERILTUD, 11, rue Algésiras
FERRO-GUIREC : chez CLAUDE et SUZANNE — GUILGAMP, chez MENGUY, Rue Notre Dame
S'ADRESSER AUSSI A : CHATEAULIN, café BIQU, 13, Grand'rue, le premier jeudi du mois.
PONT-CROIX, restaurant ROUFON, Rue du Collège

Dépôtaires demandés en chaque ville — GROS : CHOLEAU, VITRÉ (I.-et-V.)

Ar Merour: F. GEORGELIN.

Feiz ha Breiz

Pedenn d'ar Mabig Jezuz

Mabig Jezuz 'vit kalanna,
'C'houlennan ouzit er bloaz-ma
Ma kouezo diouz va flüenn baour
Klotennou kaer evel an aour.

Mabig Jezuz, gra d'hor Bro Vreiz
Miret ato he yez, he Feiz,
'Vit ma kerzo war ar roudou
Merket d'ezi gant hon tadou.

Mabig Jezuz, d'ar micherour
Ro nerz-kalon en e labour ;
E kalon e vestr lak da ren
Dalc'h-mat al lealded kristen.

Mabig Jezuz, d'ar pinvidik
Ro kalon gunv ha birvidik
'Vit na vezo mui ken otus
Met d'ober vad atô brokus.

Mabig Jezuz, buhez ar paour
Gra ma ne vo mui ken dizaour,
Ma c'hello drant sevel e benn
Ha kas da Zoue e hedenn.

Mabig Jezuz, ro d'ar c'houer,
Nerz d'ober e labour pounner,
Laka da zevel eun eost puilh
Ha gwiniz outan diouz an druilh.

Ro d'ar c'hlanvour war e wele
Frealzidigez leun e ene
Ha ma teu d'ezan ar maro
War eün d'an nenv, te her c'haso !

F. JAFFRES.

Rener hag-holl skrivagnerien ha skrivagnerezed *Feiz ha Breiz* a unan o fedenn gant hini barz Itron Varia 'r Folgoat, emaoch o paouez lenn, evit goulenn ouz ar Mabig Jezuz ma teurvezo gantan rei e vennoz ha gant ar bennoz-se eur bloavez mat d'o lennerien bihan ha bras ha lakat o niver da vont war gresk eus an eil bloaz d'e-gile e holl barrezioù Breiz-Izel.

Ar Mabig Jesus

War don ar : *Jesu, Redemptor omnium.*

I

Pep trouz en noz a zo tavet,
Eur vouez neuze a zo savet,
Taolet he deus da bep hegleo:
Gloria in excelsis Deo!

II

Gloar da Zoue, eme 'n Aelez,
Kanomp, kanomp gant levenez,
Ganet eo bet Salver ar Bed,
An Holl anezan 'oa war c'hed.

III

Ar Bastored kerkent war zao,
Warzu Bethleem a lavar yao,
Mall bras o deus da adori
Mab ar Werc'hez er marchosi.

IV

E gaout a reont en eul laouer,
Tre e vamm hag e dad mager,
A-dre d'ezo 'z eus eun azen
Kousket e kenver eun ejen.

V

Daoulina 'reont 'harz e gavell,
Pep hini ouz Jezuz a zell
Hag al levenez ar vrasa
War o zal a zo o para.

VI

En noz neuze eo eun dudi
Klevet Aelez o saludi
Roue meur an holl rouaned,
E kraou Bethleem nevez ganet.

VII

Kanomp, kanomp ar Gloria,
Goar da Zoue, Alleluia,
Lidet eo hizio da C'houel,
Mabig Jezuz, Nouel! Nouel!

F. JAFFRES.

IMPRIMATUR :

Kemper, 16 a viz du 1932.

A. COGNEAU, v. v.

O NOZ KAER!

*O noz, kaer dreist an holl noziou,
Noz a c'hras hag a vennoziou,
O noz skedus, noz hep da bar,
Koantoc'h eget an heol a bar!*

*Euz an nenv, digor e zoriou,
Ganez e tiskenn tenzoriou,
Pardoun, peoc'h ha silvidigez,
Gwelloc'h eget pinvidigez.*

En noz-man, evidomp, euz Zalver 'zo ganet,
An Aelez, en oabl aour, holl o deus e ganet;
An diaoulou, en ifern, ouz o selaou, a gren,
Emberr, war an douar, e vo echu o ren.

Kerzomp, laouen hon tal, tre d'ar gaerig distèr:
Na souezusa burzud! Na tenera mister!
Eur c'hrouadur bihan, e zaouarn dizolo,
A zo aze kousket war eur gwele kolo;
Na pebez bugel eo,
Gwenn evel erc'h e jod ha melenn aour e vleol
Na pebez diskenn talvoudus!
Mab an Doue holl c'halloudus
En deus klevet erfin hor c'hlemmou hirvoudus.

He lagad war e zremm, tost dezan, eur Vaouez
A sonj, a bed, a azeul hep paouez,
Hi eo mamm ar bugel, Mari eo he hano,
Mouez an dud d'he meuli biken ne ehano;
Holl levenez an nenv a bar en he sellou
Ha flamm ar garantez a zev he muzellou.

Josef, stouet e benn, e vaz c'hoaz en e zorn,
A jom sioul ha mut en e gorn;
Be wech ma zav e dal wardu ar C'hrouadur,
E galon goz ennan a drid gant plijadur.

Gant Mari ha Josef, gant mesaerien ar vro,
 Ouzoc'h, o Bugel ker, me a dosta d'am zro,
 Anaout a ran ennoc'h va C'hrouer ha Doue,
 Me ginnig d'eoc'h ezans, evel d'am gwir Roue,
 Deut oc'h war douar da veza va Frener,
 Me a blego d'ho yeo ha c'houi vo va Rener.

Ken d'an deizioù laouen, ken d'ar boan,
 Me heulio, o Krist, sentus evel eun oan,
 Hag, echu va harlu, me a fell d'in ganeoc'h
 Eva d'am c'hoant, en nenv, e feunteun doun ar peoc'h.

J. L'HELGOUACH, O. M. I.

Embann ar Zul-Fask ⁽¹⁾

BREUDEUR KER,

EVEL M'EO BET TRUGAREZUS A-WALC'H
 HON TAD HAG A ZO EN NENV
 EVIT REI D'EOMP TRO DA GEMERET PERZ
 E DUDIQU GINIVELEZ HOR ZALVER JEZUS-KRIST
 EVELSE E ROOMP KEMENNADUREZ D'EOC'H
 E FOSTA REZURREKSION LAOUEN AN DOUE HAG AR ZALVER-SE.
 D'AN XII A VIZ C'HOUEVRER EMA SUL AR SEPTUAGESIM
 D'AN DEIZ KENTA A VEURZ EMA MERC'HER AL LUDU.
 KENTA DERVEZ AR C'HORAIZ.
 D'AR XVI A VIZ EBREL HON DEVEZO AN DUDI
 DA LIDA GOUEL PASK SANTEL HON AOTROU JEZUS-KRIST
 AR YAOU-BASK A VEZO D'AR XXV A VIZ MAE
 SUL AR PANTEKOST A VEZO D'AR IV A VIZ MEZEVEN
 HA GOUEL AR ZAKRAMANT D'AR XV A VEZEVEN
 D'AN III A VIZ KERZU EMA SUL KENTA ASVENT
 HON AOTROU JEZUS-KRIST
 A DLE BEZA MEULET HAG ENORET
 EUS AN EIL HANTVED D'EGILE
 EVELSE BEZET GRAET.

(1) An embann-man a vez graet e eleiz a ilizou da
 C'houel ar Rouaned, raktal goude ma vez kanet an aviel,
 evit diskouez d'eomp gant pegement a breder e tieomp
 en em brepari abenn ar Zul-Fask, brasa gouel ar bloaz.

Thereza NEUMANN

hag ar Sozialist

E miz mae 1931, hon eus komzet aman c'hoaz eus Thereza Neumann ar plac'h-se ganet er bloaz 1898, e Konnersreuth, en eskopti Ratisbonn, er Baviera, hag a zoug, war he c'horf, gouliou Hor Zalver.

Tra sebezus, aboc ar bloaz 1923, Thereza Neumann ne zebr tamm, ha kalz, na ket; aboc ar bloaz 1927 ne ev banne, na kals, na ket; ne gemer netra 'n holl nemed ar gommunion; n'he deus c'hoant ebet da zebri; c'hoant ebet da eva; c'hoant ebet da gousket ha daoust da-ze e chom ker yac'h ha n'eus forajou hag e ra brao bras he labour pemdeziek.

Eur medesin bras eus a Vienna, an D' Ben Karpeles, anavezet dre holl evit beza eur sozialist; touet, eus ar re rusa, a-raok ar brezel, a zo bet, n'eus ket gwall bellou, o welet Thereza ha gounezet eo bet ganti d'ar feiz kristen ha setu aman penaos: Endra m'edo houman o pleus-

tri war boaniou Hor Zalver hag heb anaoudegez ebet eus ar pezh a dremene en dro d'ez, an Aotrou Karpeles, bet aotre gantan da vont d'he gwelet he c'hlevas o lavaret: « Unan bennak a zo aman ha n'eman ket a-du gant Jezuz c'hoaz, met eun den a volonteiz vat eo hag hen sikour a rin da zistrei war hent ar baradoz Poaniou nevez a c'houzanvin evitan ha pep tra a droio evid ar gwella! »

Thereza, ha n'he devoa ket gwelet c'hoaz an Doktor a-raok m'he devoa komzet anezan evelse, a lavaras d'ezan pa deuas he anaoudegez d'ez eus traou ar bed-man, e c'houzanvje evitan eur boan nevez evit dont a-benn d'e c'hounit evelse da Jezuz-Krist.

Hag, e gwirionez, dem-goude, an Doktor a gleve e oa save: eur gouli nevez da Dhereza, dindan an hini a oa en he c'halon.

Divezatoc'h an Aotrou Ben Karpeles a zistroas da Gonnersreuth; eno e voe badezet ha Thereza eo a voe e vaeronez; daoulina a eure ivez en e gichen ouz an Daol-Fask ma réas outi e Bask kenta. War-se, setu peira ' skriv an D' Ben Karpeles: « Ra blijo gand an Aotrou Doue va fardoni ma 'z oun bet dievez epad va c'ommunion genta; war bennoù va daoullin e oan harp ouz Thereza Neumann; gwelet a ris sklér ne lounk ket an hosti; feuzet e vez war he zeod a-raok m'he devez bet amzer d'he c'has d'an traon. Toui a rafen da lavaret eo re wir kement-man! »

Ar pezh a blij da Dhereza eo ar bleuniou hag al labour-se: ouspenn daou ugent labour a zo en he zi hag he dudi eo o c'hlevet o kana; 300 pe 400 lizer a en em gav ganti bemdez, digant tud hag o deus ezomm d'he zrugarekat evid ar vad he deus graet d'o ene.

Nag hi, nak he zud ne zigemeront gwenneg ebet morse digant den!

Lennit, lennit gant evez, gwazet, merc'hed bu-gale, ar pezh a verko aman, bep miz, an Doktor bras ha brudet Yann ar Mezeg. Kaout a reoc'h aman, evit netra, an doare da barea ar g'oaziou! d'en em ziouall eus ar c'hlenvejou, d'ho tiboania e pep mad! Ne lavaran ket ne rankoc'h mui mont da gaout medisin all ebet, nann! An holl a rank beva, ha neuze klenvejou a zo hag e ranker evid o farea, gwelet ar c'hlanvour, e vizita piz; met, gant kuzulioù an Aotrou-man e vezo neubeutoc'h a viziadou, a zournadou, a friadou en ho touez; ha petra glaskomp 'ta war an douar nemed sikour an nesa hervez hor galloud?

Talvoudegez Feiz ha Breiz a zo kresket ouspenn eus an hanter; talvezdut a ray, breman, ugent real d'an neubeuta, hag e chom e priz izel evelato! Penaos a ray evid en em denna? N'ouzoun ket! ar pezh a zo diarvar eo an dra-ma: talvoudegez ugent real hoc'h eus bep tro: Lavarout a c'hellit, me a gav d'in eo deuet an traou war a-dreñv, eur gwall damm. Ne lakin ket muioc'h en dro-man: an Aotrou Yann a zo kousket mord! noz eo pell a zo, roc'hal al ra evel ar gurun, met abarz nemeur am bezo klevet gantan penaos louzaoui eur biz trouc'het, pe eun troad blonset; n'ho pezo ket a ezomm da c'hedal pell!

E gamarad: Paol ar RIOULLON.

Eur ger war ar patatez

Ar bleaz-man a zo bet eur bioavez avalou-douar; beza ez eus bet anezo diouz an druilh hag ar pezh a zo da ober breman eo mirout outo da vreina; evit-se eo red o lakat en eul lab pe en eur c'hav tenval hag aeret mat. Ma 'z eus re en holl a sklerder el lab pe er c'hav, eo red teurel war ar patatez, plouz, pe zier gwano d'o golo.

Arabad da vern ebet kaout ouspenn tri droatad uhelder na kals ouspenn tri droatad ledander; gant herdin keuneud e vezo aes dispartia ar herniou hag en doare-se an aer vat a c'hello en em zila dre douez ar patatez ha ne vreinint ket ker huan: darn a weler zoken o teurel raz nevez-maro e pou'lr, war ar herniou, evid eva an ezenn a zav diouz ar patatez.

Ra vezo kaer hon tiez

Ra vezo eun dudi gwelc' hon tiez, ken en diavaez, ken en diabarz. Ra vezo eur plas evit pep tra ha pep tra en e blas: eur plas evid ar plouz, eur plas evid ar c'hemend hag eur plas evid an teil.

Plas an anvcaezenn a zo e toull an teil ha nann war an hent, en dro d'ar puns pe e toull an nor.

Er miz-man lakomp da gregi ouz mogerioù hon ti, e kornioù hor porz ha tro-war-dro d'hor c'hrevier ar bodou-roz, ar plant hag ar gwez o c'haeraio pa deuo an hanv hag o gondoro divezatoc'h pa deuo ar goanv.

Gwelet mat oun gant matez ar presbital ; Katell e vez graet anezi; tro am eus bet d'ober vad d'ezi; eur vaouez anaoudek eo, ma n'eo ket eur vaouez habask ! N'am eus ket c'hoant e vefe klevet war va lerc'h, met me a gav d'in, e rank an Aotrou Person bale eün ganti !

— « Me, mestrez em c'hegin, ha den war va zro! » emezi Hogen, poania 'ra da aoza d'ezan boued krenv; n'eo bet friko eo, avat, met, hen, a garfe chm hep dibri, an den santel ! hag e klev traou gant Katell :

— « Ma ne zebrit ket muioc'h e chomoc'h treut Aotrou Person ! ha ma chomit treut e vo tamallet d'ho parisioniz, n'o deus ket a beadra da veva o ferson, ha d'ho servicherez ne ra deoc'h nemed boued divlas ! Lavaret e vije graet ez a ho prejou gand ar c'hi! »

— « Mat, mat, Katell, eme an Aotrou Person, warc'hoas e tebrin ! »

Eur wech, e can bet o kas eun tammik freskad d'ar presbital, hag edo Katell o soroc'ha.

— « Biskoaz kement-all ! eman sec'h-korn an traou war an tan, bet an Anjelus pell a zo, ha ne deu ket an Aotrou Person ! »

— « Sellit, Katell, emeve, setu aman eun tamm kig abenn warc'hoaz, atao !

— « Ha, te eo Lizik, eme Gatell sioulaet, bennoz Doue d'it da veza degaset eun tanva d'eomp ; meur a zoare a zo da gempenn ar c'hig-moc'h ha d'e boaza, ha laouen oun o kaout da damm freskad.

— « Me a lavaras neuze, gant ientegez:

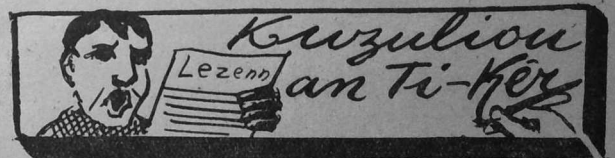
— « Ma karfec'h diskouez d'in penaos e rit, Katell, e rafec'h eur pezh plijadur d'in! »

Lorc'h enni, ar vatez a respountas:

— Ha gwir ive? Mat, pa giri e stagin da zeski d'it, n'eo ket an dra-ze hepken, met ar plajou dous, ar zouben vat, al legumaj, ar c'hig-yar ha leue hag a bep seurt.

Ha raktal e lavaras... ar pezh a lennoc'h war Feiz ha Breiz ar miz a zeu! Arabad eo deoc'h chom heb e brena!

LIZIK.

AN TAILHOU ESTLAMMUS

Ar C'houarnamant a zo deuet hag a rank fourra e fri e kement toull a zo : n'hellomp na genel, na mervel, na debri, nag eva, na butuni, na c'hoari, hep paea d'ezan gwiriou estlammus. Gouzout a ra pet prenestr a zo war hon ti, pegement a alkool a zo e kement banne gwinn a evomp, pegement a werzomp hag e brenomp eus an dram hag eus an dra-hont, setu ma rank kaout berniou mevelien evid ober labouriou didalvez hag a c'hellfed lezel a-gostez.

N'eus nemet eur vro, er bed, hag e vefe gwasket muioc'h

eged e Frans, an dud enni, gand an tailhou hag eo Bro-Zaoz :

Eno pep den, an eil dre egile, a rank paea, bep bloaz, 1.460 lur a dailhou d'ar c'houarnamant.

E Frans, pep den, an eil dre egile, a bae :	1.176 lur.
En Alamagn	690 lur.
E Stadou Unanet an Amerik	620 lur.
En Itali	556 lur.

Bretoned, pa vezo votadeg, roomp hor moneziou nann da c'hallegerien flour, ha treitour evel an dour, met da dud fur hag a lakaio muioc'h a arc'hant da jom e Breiz ha nebeutoc'h da vont da Paris.

AN TI-KER HAG AN ILIZ

Daoust peger fall eo lezennou ar vro e c'heller, evelato, en tiez-kêr, ober meur a vad d'an ilizou.

Gwelit, kentoc'h, petra 'ra kêr Paris evit renka he re.

Er bloaz 1927, 'vit renka he ilizou he deus dispignet :	5.482.580 lur.
Er bloaz 1928, 'vit renka he ilizou he deus dispignet :	3.653.310 lur.
Er bloaz 1929, 'vit renka he ilizou he deus dispignet :	5.808.000 lur.
Er bloaz 1930, 'vit renka he ilizou he deus dispignet :	4.793.050 lur.
Er bloaz 1931, 'vit renka he ilizou he deus dispignet :	6.102.200 lur.

Ar pez a ra e pemp bloaz.... 25.839.140 lur.

Daoust d'ar skouer vat-se hag a deu eus a uhel, e Breiz-Izel e vezo kavet maered he ne grediut ket tenna eur gwenneg eus kef o zi-kêr evit kemprenn o ilizou.

Sebezus!

I. — Ar werzid kollet ⁽¹⁾

An dra-man a dremen, dres, breman ez eus pemp kant vloaz.

Eur verc'hig hanvet Godig a ya a-dreuz ar c'hoad, en eur neza he c'hegel hag o poulza, en he raok, daou zanzvad gwenn; diarc'hen eo ha gwisket paour; evelato, avat, he c'hlever o kana gae. An nenv a-zioc'h he fenn a zo ker glas hag an heol a zo kaer hag al laboused ken dudius o c'han!

Pa he devoa treuzet ar c'hoad, Godig a lezas he denved da beuri hag a azezas, war lez eur sterig a oa eno, evit neza en eur zourrigal eur ganaouenn.

Souden e chenchas son; he neudenn a dorras hag he gwerzid a gouzas er ster.

O va Jezuz! emezi, en eur ouela kollet va gwerzid ha petra ' lavarado va mamm! va gwerzid hag a oa a-benn breman eur bloue neud warni. O! Gwerchez Vari, ho pet truez ouzin!

Kaer he devoe klask he gwerzid, n'her c'hasas ket.

Goude beza furchet eur pennad mat gant he daouarn ha gant he c'hegel, ec'h azezas adarre, war ar geot, evit gouela he gwalc'h.

Ker glac'haret e oa ma ne glevas ket an deliou nag ar bodennou o trouzal er c'hoad gant eur paotrig koant a deue etrezek eno hag a jomas a-zav da zellet outi.

Ar paotrig a oa gwisket kaer; e zremm a oa skedus; e vleao melen a luie dindan eun tog a oa eur bluenn wenn ouz e gern.

Pa welas ne rae van ar verc'hig glac'haret, ez eas betek enni hag e lakeas e zourn war e skoaz:

— Perak e lenves? emezan.

Godig a reas eul lamm; o welet penn koant ar paotrig a oa en he c'hichen e reas eur mousc'hoarz a-dreuz he daerou. Ar paotrig a lavaras adarre:

1) An hinkir eo ar vaz houarn a dreuz eur werzid hag e tro an neud pe ar gloan en dro d'ezan pa vezer o neza.

— Glac'haret bras out, evit doare?

— O! ya! va Aotrou bihan; glac'haret oun sur, ha glac'haret bras zoken. Va Doue! petra ' rin-ne?

Ha Godig, adarre da ouela.

— Petra 'zo digouezet ganez 'ta?

Aet ez eus unan eus da zenved gand ar bleiz? Em eus aoun, n'ez peüs ki ebet evit o diouall.

— Fant Madec a zo re baour evit kaout-eur c'hi; n'hoñ eus nemet daou zanzvad ha morse ne deont diouzin; ar pezh a ra d'in gouela eo ma 'z eo torret va neudenn ha va gwerzid a zo kouezet er ster!

— Hag e kav d'it eo eur gwall zarvoud evidout beza kollet da werzid? a lavaras ar paotrig, en eur vousec'hoarzin.

— Anat a-walc'h eo ne anavezit ket Godig; rak anez ne lavarfec'h ket an dra-se. Me n'em eus ket, evel ar vugale all, eun tad hag eur vamm leun a garantez evidoun. Va mamm a zo maro pa oan bihanik; va zad ivez a zo maro tri bloaz a zo. N'em eus nemed eul lezvamm hag hi he deus eur bugel all... Godig ne lavaras ken.

— Ha da lezvamm n'eo ket mat ouzit?

— Me a zo eur zamm eviti. Koulskoude panefe hi e rankfen mont da glask va boued hag an dra-se a zo kris!

— Da vihana, ne vezes ket bazatet gant da lezvamm?

Godig ne lavaras ger.

— Asa! pa 'z i d'ar gêr daoust ha bazatet e vezi abalamour ma c'heus kollet da werzid?

Godig ne lavaras ger adarre, met en em lakat a reas da grenn.

Ar paotrig a azezas neuze, war ar yeot, en he c'hichen hag a lavaras:

— Paour kaez Godig, me wel ervat ez peus kals da c'houzanv gant da lezvamm. Ma vijen bet eur gwaz, me am bije da zifennet, m'em bije miret ma vije graet poan d'it; met ne doun nemed eur bugel, Jiligi! Ma c'hellfen, da vihana, kaout d'it da werzid!

— Siouaz! aotrou, ne zervich ket. Ar Werc'hez hep-ken a c'hellfe he renta din. Ha va lezvamm pa welo n'em eus nezet tamm, O! va Doue! nak hen 'zo renzeudik an hant n'ea deus ket eur gwir vamm! nak hi a oa Raran-

tezus va mamm, an hini a zo aet gant Doue! Hag o lavaret kement-se, Godig a zave, warzu an nenv, he daoulagad leun a zaerou.

— Paourkaez Godig!... Ma keres me a 'z ay er ster da glask da werzid!
Jilig a oa o enjal lammet en dour, met Godig a grogas buan ennan hag hen dalc'has.
— O! Aotrou, cmezi, gwelloc'h e vefe ganen beza lezet daou zervic'z dioc'htu, hep tamm bara, ha kaout bazadou be'ek ar gwad, eget ho kwelét o vont d'en em deurel en dour aze.

Sellit, mar kirit, ni 'z ay da bedi Gwerc'hez an Dervenn. Klaoustre e teuio d'hor sikour?

Godig a grogas e dourn Jili; n'he doa mui a aoun rak e zilhad brao; e gas a reas da gichen eur wezenn zero, el elc'h ma he doa kavet eun toull ha laket ennan eur skeudenn vihan eus ar Werc'hez. Ar skeudenn-se a oa dister ha divalo, n'eus fors, skeudenn Mamm Doue oa.

Godig a reas, a-greiz kalon, eur bedenn d'an Itron Varia ha Jilig a lavaras ivez ar bedenn war he lerc'h. Pa zavas ar goueriadezig paour, he daoulagad a oa skeudus gant ar feiz hag an esperans.

— Godig! Godig! eme Jili, me da zavetaio. Sell, epad ma 'z edomp o pedi ez eus deuet eur zonz vat eun spered; ar Werc'hez, hep mar, eo he deus he digaset d'in. Chom aze d'am gortoz ha da drugarekat Mamm Doue.

(Da gendelc'her).

Leoriou Nevez

AN EUR ZANTEL EN TI, E DOUG AN NOZ
a gaver da brena evit eiz real, e Keriltud,

11, rue Algésiras — BREST.

Al leor-man, savet gand unan eus skrivagnerezed *Feiz ha Breiz*, ma vez laket da dalvezoui, a lakaio Hor zalver Jezuz-Krist da veza anavezet muioc'h ha karet gwelloc'h, e holl diegeziou Breiz-Izel : mil vad a ray da gement hini her lenno.

KENTELIOU WAR AL LABOUR-DOUAR

a gaver da brena evit 16 real,
e Keriltud, 11, rue Algésiras, Brest

Al leor-man savet diwar brezegennou graet e Sindikajo Goueled-Leon, gand an A. Levot-Becot, eus a Bloungoven, a vezo lennet, gant plijadur, e pep tiegez war ar maez.

GUELADEN TONDAL

GUELADEN TONDAL, da lavaret eo eun dro er purgator, en ifern hag er baradoz ; al leor souezus-se, a zo bet savet, e latin, gand eur manach eus a Iwerzon en devoa gwelet sant Bernez, e Clairvaux, skuiz ha klanvidik. An A. Heneu, eur gwenedour, hen troas e brezoneg.

Daoust m'eman 'al levr-se e brezoneg Gwened, e c'hell beza lennet e pevar c'horn Breiz : eur ger hepen ennan a gayomp direiz ; ar ger *inean*, ene, laket da veza gouregel evel ar ger gallek *âme* ha padal eo gourel, rak dre holl e leverer : eun ene mat, daou ene!

Kement-se ne vir ket ouz al leor da veza talvoudus ; evit e gaout kas 5 lur 70 d'an A. L. Herrtea, Hennedont, Morbihan, C./G. 241.28, Nantes.

Tud yaouank ha bugale,
Lennit ho Feiz ha Breiz,
Ha klaskit d'eomp hep dale,
Lennerien all e-leiz,
Ma vezo anavezet
Hor Bro gant he mibien,
Ha ma vezo difennet
He gwirioù da viken !

ANGLARCH

JOBIG AR BALEP

PA OAN ME-VEL E "PENN-AN-DRAD-NIENN"

GANT VA FENN-BAZ HAG EM ZREID VA BOT-TOU KOAT

VE-ZE TREUT VA ZAM-MOU GWEN-NEI-EN

GANT VA FENN-BAZ HAG EM ZREID VA BO-TOU KOAT;

MET OUS-PENN KANT MIL LUR LE-VE

'N HI-NI GA-REN A DAL-VE-ZE !

DISKAN.

BA-LE-ET EM-EUS GWECH-ALL E BRO-ZAOZ HA DRE VRO-CHALL

BIS-KOAZ N'EM EUS GWE-LET PLAC' HIG KER KOANT ALL !

II

En eur vont d'ar park, diouz ar heure,
 Dre di va mestrez me ' dremene,
 Ha pa zeue d'am' saludi
 Em c'halon, o pebez dudi!

III

' Vit plijout d'am dousig bleo melen
 War ar bank-tosell, en he c'hichen,
 Kalz amzer e korn an oaled
 Gant plijadur am eus kollet.

IV

Hogen eun deiz ' renkis kimiadi,
 Vit mont da bell-bro da vrezelli;
 En deiz-se, va dousig Anna
 A roas d'in he fok kenta.

V

Trizek miz goude, pa zistrois,
 War dor va mestrezig e skois;
 He zad paour d'in a zisklerias
 « Annaig 'zo maro, siouaz! »

VI

D'ar vèred, bemdez, me 'ya brema,
 War bez va dousig da zaoulina;
 Ha gant va daerou दौरात
 Bleunioù kaer eno 'zo savet!

VII

Me 'rank mont da glask va zamm bara,
 Rak n'em eus gallet dastum netra,
 Met skeudenn va dous em envor,
 Zo 'vidoun eur c'haer a denzor.

VIII

War an hent, pa vanin hep buhez,
 Va lakit en bez va c'harantez,
 Ma vo skoulmet hon c'halonou
 Da viken, d'imp gant an Ankou.

Ewnig Penn-ar-C'hoad.

KENTA KENTEL

**I. - An Arvor — II. - Breiz-Veur
III. - Breiz-Vihan — IV. - Ar broiou
hag ar yezou keltiek.**

I. - An Arvor

Breman ez eus 2.000 bloaz, ar vro gaer ma vevomp enni a oa hanvet an Arvor.

C'houec'h vloaz hag hanter kant a-raok donedigez Hor Zalver, Jul Kesar a drec'has an Arvoriz hag a lakaas o bro dindan galloud ar Romaned.

Pemp kant vloaz goude, poblou gouez hanter-noz ar Beljik, an Alaniz hag ar Zaazon, a zailhas war broiou ar c'huz-heol: an Arvoriz a voe flastret hag an Arvor devet.

An dra-man a dremene etre ar bloaz 450 hag ar bloaz 460 goude ginivelez Hor Zalver.

II. - Breiz-Veur

En amzer-se, hon tud koz d'eomp-ni, Bretoned, ne oa ket anezo c'hoaz dre aman; en tu all d'ar mor edont o chom, en eun enezenn vras ha kaer hanvet Breiz-Veur; kristenien e oant adalek an eilvet kantved ha dal ma c'helljont lakat soudarded Rom, aet da glask ober o mistri, en o zouez, da zistrei d'o bro, e vevjont dis-hual ha digabestr dindan lezenn Hor Zalver Jezuz-Krist.

Rouaned galloudek a oa en o fenn ha menec'h santel hag a veve, darn, a vilierou, e manatiou bras man-trus, ha darn all, a-unanou, e penitiou kuzet, e gwas-ked ar c'hoadou, a bede evito hag a rañ skol d'o bugale war skianchou ar bed-man ha re ar bed-all.

Siouaz, eun amzer a deuas hag e lesjont ar warizi hag ar gasoni da ober o reuz en o zouez; o fennou brasa n'oant ket evid en em glevout ken; brezel a raent an eil d'egile hag ar Zaazon fall, a oa o paouez dismantri an Arvor, ouz o gwelout, evelse, dinerzet holl a deuas hag a skrapas diganto, a-nebeudou, o dan-vez hag o bro, a c'halvjont hiviziken, Bro-Zaaz. Meur a roue a stourmas outo; ar brudeta anezo eo Arzur a veve en e gastell e Kerleon, gant e wreg ar rouanez Gwennwyvar, e varz Marzin hag e vrezelourien vrudet.

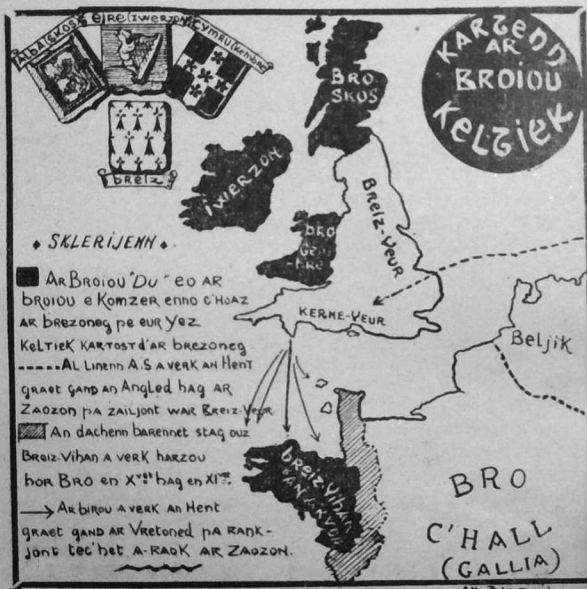
Epad daou c'hant vloaz e klaskas ar Vretoned rei lamm d'o enebourien kris; pa weljont n'oant ket ken evid o diarbenn, ken niverus all ha ma oant, e kimiadjont diouz douar kunv o c'havell hag e treusjont ar mor, bleniet gand o beleien ha gouarnet gand o rouaned, evit dont da zouara, dre aman, war aochou goullou ha gouez an Arvor.

III. Breiz-Vihan

Kenta tra a reas hon tud koz pa daoljont o zreid, war ar c'horn-douar-man, a voe e henvel ha rei a re-

jont d'ezan hano c'houek o bro goz: Breiz ha Breiz-Vihan p'o deveze c'hoant da ziskenvelekaat o bro nevez diouz Breiz Veur.

Daou denzor hepken o devoe gellet degas ganto a-

dreuz ar mor doun hag a zo deuet betek ennomp, ar rumm da rumm: ar brezoneg hag ar feiz.

IV. - Ar broiou hag ar yezou keltiek.

Bretoned omp e'a ha diskenn a reomp eus gouenn vras ha kaer ar Gelted.

Ar Gelted, eo an hano a roer da dud broiou gwa'arn an Europ, da lavaret eo da dud Bro-C'hall, Breiz-Vihan, Breiz-Veur, Bro-Gembre, Bro-Skos hag Iwerzon.

Breiz, Kembreiz, Iwerzoniz, Skosiz, Arvoriz ha Galloaed, an dud-se holl a zo Kelted, da lavaret eo tud keltiek, dispart, troet ouz traou ar spered hag a gomz pe o deus bet komzet eur yez keltiek.

AR BREZONEG, yez Breiz-Vihan eo ar yez keltiek muia komzet, en amzer-man; gvasa pezh a zo e prener outan, a-eneb pep gwir, doriou an darn vrasa eus ar skolioù; kement-se a zo eur vez ouspenn ar pec'hed.

AR C'HEMRAEG, yez Breiziz Bro-Gembre, a deu da eil pa zeller ouz niver an dud her e'homz, met lennet eo kals muioch dre eno, eget n'eo ar brezoneg, dre aman ha desket e vez d'ar vugale e holl skolioù ar vro.

AN IWERZONEG eo yez Iwerzon, an enezenn gaer-se bet leshanvet gwechall enezenn ar Zent; gwall wasket eo bet gand ar Zaonneg ha dilezet, e meur a lec'h, met abae m'o deus Iwerzoniz adkavet o frankiz, er bloaveziou tremen, e teu da c'hounit tamm ha tamm an tachennoù en devoa kollet.

AR SKOSEG eo yez Bro-Skos; gwasket eo bet gand ar Zaonneg, met Skosiz a zo deuet da zihuna hag a ro kement a harp breman d'o yez, ma teuo, gand an amzer, da gavout ar gounit.

Ar Skoseg hag an Iwerzoneg n'int nemet kendirvigoù d'ar brezoneg; ar c'hemraeg avat hag ar brezoneg a zo daou vreur; eur breur all o devoa c'hoaz: AR C'HERNEVEG hag a zo bet komzet e Kerne-veur, betek bloaveziou diweza ar XVIIth kantved; mouget eo bet a-nebeudou, gand ar zaonneg, evel m'eo bet mouget AR GALLEG, e Bro-C'hall, pemzek kant vloaz kentoc'h, gand al latin; arabad eo eta fazia, ar pezh a gendalc'homp da c'hervel galleg n'eo galleg ebet ken, met kentoc'h eul latin trefoc'h hag a zo bet toueziet gantan muioch a c'heriou alamanek eged a c'heriou galleg.

Rak-se, dioual'omp en aoun na vefemp touellet gand

ar C'hallaoued a zo o klask sila o yez lore'hus dre bevar c'horn ar bed; war zigarez m'o deus kollet o-unan o yez keltiek e karfent breman gwelet ar re all oc'h ober eveldo; al louarn besk ivez a glaske lakât al lern all da grenna o lostou, met hini n'her greas!

Deskomp mat hor brezoneg a-raok staga da zeski yezou ar broïou all; e Breiz-Vihan ar brezoneg eo ar mestr, p'ema en e di hag ar yezou all a dle plega dindannan.

Ar gwir her goulenn hag ar gwir a zo trec'h d'ar bed!

Leor an A. Guilhou

Tri leor all a zo bet rakprenet endra m'edo *Feiz ha Breiz* miz kerzu er voulerez : 2 gand an A. Abjean, person Tremeoc, (eil rakprenadenn), hag 1 gand an A. François Guilhou, Koat-Bizien, Gwitevede.

Arabad e vezo gortoz al leor nevez kals a-raok Pask, rak labour pell a vezo gantan er voulerez.

Gwechall goz ez oa e Bro-Leon, eur C'hilhog eus ar re gaera, anvet: Kribell Ruz. N'oa kilhog all ebet dre ar vro a-bez, par d'ezan. E gribell a oa ruz-glaou, hag e wiskamant n'oa anezan nemet pluñv arc'hantet hag alaouret. Eun drugar oa e welout pa veze pignet war e glud, oc'h astenn e c'houzoug, hag o tistaga « ko-ko -gog-gog! » gant eur vouez ken nerzus ha ken dudioz ma tave d'e selaou, holl gilheien hag holl yer ar Barrez.

E c'hellit kredi ez oa brudet ha dre-se, pinvidik-bras. E berr-amzer e tastumas eur bern madou; ha pa gavas d'ezan en doa dastumet aour awalc'h, ez eas da veva diouz e zavez.

Lavarout a reas kenavo d'e vignoned, hag ec'h en em dennas en eul lec'h sioul, demdost d'eur brouskodig, e skeud eur c'harziad lann ha balan alaouret.

Eno Kribell-Ruz a savas eur maner kaer, hag e veve ennan e peoc'h ha dizoursi, pell diouz trouz ar bed, evel eun ermit santel e kreiz eur gouelec'h.

.....

Eun dervez edo Roue ar vro o veachi dre ar mêziou, ha setu a-greiz-holl e voe tapet gant eur barr-arne, eus ar seurt ne weler morse; an dour a ziruilhe eus an nenv evel taolet gant sailhou; tenval oa evel e-kreiz an noz, hag ar gurun a drouze hag a strake betek bouzara tud. Ar Roue a yoa d'ar mare-se, digouezet e-kichen maner kaer Kribell-Ruz, ha setu ma skoas war an nor da c'houlenn disc'hlaou.

Digemeret e oa gant ar c'hilhog, evel ma flier digemerout eur Roue, ha komz a rejont pell-amzer eus meur a dra.

O welout pinvidigez Kribell-Ruz, ar Roue a voe souezet-bras, ha setu ma savas c'hoant gantan da gaout madou ar c'hilhog-ermit; evelato ez eas dezan dre finesaou.

« Va mignon mat, emezan, me a zo abaoe eun nebeudig 'zo, en eun dienez vras-kenan! Komprenit-ta em eus kant mil-skoed dle, ha n'em eus gwenneg ebet d'o faea! Ha n'hellfec'h ket dont war va sikour en eur bresta d'in eur gwenneg bennak? Bezit dinec'h, restaolet e vezint d'eoec'h gant o interest, abenn bloaz hag eun dervez. »

Komzou flour ar Roue a blijas kalz d'ar c'hilhog madelezes; truez en devoe outan ha setu m'ac'h asantas rei d'ezan hanter-kant-mil-skoed evit e zikour da baea e zle, hag ar Roue kuit fouge-vras ennan.

Kribell-Ruz a sonje alies en e arc'hant prestet, mall-bras en doa d'o gwelout o tizrei, kresket c'hoaz, d'o flas koz en e arbell. Konta hag azkonta a rae ar mižiou, an deizou ha zoken awechou an euriou.

Setu erfin tremenet bloaz hag eun dervez. Azezet e-tal e zor, eur c'hornad mat a vutun en e veg da gaout berroc'h e amzer, Kribell-Ruz a c'hortoze ar Roue. Met kreisteiz sonet, Roue ebet c'hoas; c'houec'h eur diouz an noz sonet, Roue ebet c'hoaz... Betek anter-noz e c'hortozas, ha den ebet na deuas war dro.

Kribell-Ruz, enkrezet-bras, a yeas neuze da gousket,

pe da vihana da glask kousket, rak ne serras ket eul lagad hed an noz penn-da-benn.

Gortoz a reas c'hoaz eun nebeut derveziou. Erfin, o veza na deue ket ar Roue war e dro, e lakeas en e benn mont betek ennan d'e vaner.

Ober a reas eun tamm kinkla d'e bluny; war e benn e lakeas e dog kaera; kemerout a reas e zisheolier hag e vaz penn-kamm, ha goude beza prennet mat dor e di, ez eas en hent warzu maner ar Roue.

.....

An hent eus ti Kribell-Ruz da vaner ar Roue a oa hir; ouspenn an amzer a oa gwall-donim en deiz-se, setu ma tigoras ar c'hilhog e zisheolier.

Eur blijadur oa bale diouz ar mintin endra ma labour an heol da eva ar gliz a berlezenne an douar. Tro-wardro d'ezan ne wele nemet traou dudius: Aman, en draonienn dindan ar yeot glas hag ar beler, dre geiz eur foenneg marellet a vleuniou dispar, eur sterig a ruilhe he dour, sklêr evel an deiz, en eur hiboudi seder. Uheloc'h, ouz ar menez e lugerne ar balan, ad lann alaouret hag ar brug ruz-wenn dindan bannou madelezes an heol mintin. Eus o c'hreiz eur bobl a laboused biban, holl a unan a roe da glevel eur muzig a oa eun drugar evit an diskuarn. Pelloc'h en devoe an eur-vad da zaludi eur mignon koz d'ezan a rene evel eur roue war eur vandennad yer.

Araok digouezout e maner ar Roue e renkas tremen dre eur c'hoad bras. Kribell-Ruz o vont er c'hoad-se, n'edo ket dienkreiz, rak gouzout a rae ervât e veve ennan enebourien d'ezan. Evelato ez eas ebarz.

Araok pell avât, setu dirazan eur mell-bleiz. Kribell-Ruz a sonje d'ezan e oa echu gantan dirak eur seurt Aotrou. Met nag e voe souezet o welout ar bleiz ouz e saludi! « Deiz-mat, Kribell-Ruz, da belec'h ez ez gant kement a brez? — Mont a ran Aotrou, da balez ar Roue da c'houlenn digantan an arc'hant am oa prestet d'ezan breman ez eus ouspenn bloaz; daoust hag ho pefe ar vadelez da lavarout d'in e pelec'h eman ar Palez? »

— Ma karez, eme ar bleiz ez in ganez, rak plijout a rafe d'in gwelout maner ar Roue. Eur wech oun bet o

klask mont ennan, met diarbennet oun bet founnus gant eul lakez fall.

— Aotrou Bleiz, eme ar C'hilhog, en em lakit aman dindan va askell zehou, hag evelse n'ho po aoun ebet da gaout. »

Kribell-Ruz a savas neuze e askell, hag ar bleiz yao dindan.

Perloc'hig e tegouezas gant eul louarn gourvezet en disheol, war ar c'hleuz. Ouz e welout, Kribell-Ruz a reas eur skrijadenn, rak anaout-mat a rae ar c'hanfard-se; meur a wech en deus e welet o rodal war dro e di. Met, pegeñ souezet e chomas ouz e velout o stoui dirazan hag o lavarout gant eur vouez flour: « Deiz-mat, Kribell-Ruz! da belec'h ez ez evelse ken dillo?

— Mont a ran da balez ar Roue!

— Da balez ar Roue! nag ez out chansus va mignon! Me ivez am eus rede; meur a wech war e dro, met atao avâl ez eus bet lakel herr ennoun da vont kuit.

— Deus ganen-me, Aotrou Louarn; n'ec'h eus nemet en em lakit aman dindan va askell gleiz ha ne zegouezo droug ebet ganez. »

Kribell-Ruz a savas e askell gleiz, hag al Louarn a reas eul lamm dindan.

Noz Nedeleg Loeizaik

Da noz Nedeleg, Loeizaik a luskelle he breur bihan, en eur gana : O ! hun eta, toutouik la ! la !

Ken kaer hag hini eun Ael e oa he mouez hag ar mabig a gouske, gand eur mouse'hoarz war e vuzellou rus-wenn.

Neuze ar verc'hig a dosteas ouz an oaled evit lakat eun tamm keuneud en tan; he mamm a oa aet d'ar Pell-gent da c'houlenn ouz ar Mabig Jezuz lakaat eun tamm eurusted en ti ken tenval all ha m'eo deuet da veza aboe m'en deus ar mor bras lounket an tad a oa pesketaer.

En dra ma strak ar c'heuneud en tan, Loeizaik a zonje er vugaligou binvidik a vez noz Nedeleg kel laouen evito; an daerou a redas war he diouchod drouklivet.

Raktal e klev unan bennak o skei war an nor. Piu eta nemed eur paour bennak a c'hellfe beza er maez d'an eur-se? Teneraet he c'halon, ar verc'hig a redas da zigeri an nor; eun itron yaouank ha koant gand eur Mabig etre he daouarn a oa dirazi.

— Riou am eus, va merc'h emezi, da Loeizaik; daoust ha n'hellfes ket rei digemer d'in en da di, eur pennadig?

— Eo, eo! Itron; eun eteo a zo o tevi war an oaled; gand an amzer-man e ra vad kaout eun tammig tan !

— Doue r'az pennigo, merc'hig vihan.
An Itron a azezas war ar skaon; Loeizaik a zelle outi;

na peger brao e oa gand ar gouel gwenn a oa en dro d'he fenn; evel eur bann-heol a oa deuet, d'he heul, en ti hag ar Mabig peger koant e oa :

— Daoust ha n'ho pefe ket eur banne laez tomm da rei d'am mabig, eme an itron ?

Ar verc'h a glask hag a gav ar beradig a oa dalc'het evit he breur Silvestrig.

— Ar mabig-man, emezi, en deus marteze muioc'h a ezomm eget Silvestrig !

Loeizaik a dommas al laez hag her c'hinnigas d'ar bugel a vousec'hoarzas outi.

O welet he mab kennerzet, ar vanm a zavas da vont

kuit hag en eur vont dreist an treuzou e lavaras da Loeizaik :

— Merc'hig vihan, an Aotrou Doue a gar ar beorien : ar vad az peus graet, ne vezo ket ankounac'haet !

War an daol, Loeizaik, e lec'h ar bara koz, a gavas bara gwenn, kouignou, madigou hag eur yalc'hadig ar-c'hant.

Ar verc'h kaez a glaskas an itron, evit he zrugarekaat, met houman a oa tec'het gand he mabig evel eul luc'he-denn.

— Va Doue ! daoust hag ar Werc'hez Vari a vefe bet aman gant he Mabig, eme Loeiza, soueze'oc'h eget biskoaz..

War ar geriou-se e tihunas; n'he devoa graet nemet eun hunvre; n'he devoa gwelet nag Itron gaer na Mabig!

War an daol, koulskoude, ez eus eur baner, gant bara fresk enni, kouignou, ha bilheji glas !

Ha setu, war-se, he mamm o tizrei eus ar Pellgent :

— Mamm, eme Loeizaik, ar Werc'hez Vari a zo bet aman, gand ar Mabig Jezuz; sellit petra o deus lezet war o lerc'h !

— Nann! va merc'h, ar Werc'hez Vari n'eo ket deuet aman; met eun all en he lec'h a zo bet oc'h ober eun dro, hag hounnez eo Itron Maner ar Roc'h Lann, a zo bet aze en eur vont d'ar Pellgent, endra ma oas-te moredet! Me 'm eus he gwelet, o vont, en he c'har-dre-dan, da hada laouenedigez, eus an eil ti paour d'egile !

RONAN PLEIBER-KRIST.

Ar Brezoneg dre daolennou

Cours d'Exercices Bretons-Français

Voilà une méthode facile et attrayante pour apprendre aux enfants la langue bretonne et leur faciliter en même temps l'étude du français.

Nous espérons que cette innovation sera bien accueillie de nos lecteurs, particulièrement des enfants et maîtresses d'écoles.

Chaque mois, un vocabulaire français-breton donnera les noms des personnages, objets et choses contenus dans les tableaux représentés plus loin.

Nous classerons les candidats en 3 catégories, en tenant compte de l'âge de l'enfant.

A. COURS ELEMENTAIRE (jusqu'à 11 ans).

L'Elève devra :

1°) *Pour les exercices bretons* : choisir l'une des six images, en apprendre le Vocabulaire, et faire la description de cette image choisie, EN BRETON.

2°) *Pour les exercices français* : dans un questionnaire français donné plus loin, répondre en français, au paragraphe se rapportant à l'image choisie pour les exercices bretons.

B. COURS MOYEN (de 11 à 13 ans).

L'Elève devra :

1°) *Pour les exercices bretons* : choisir 2 images, ap-

prendre le vocabulaire et en faire la description, EN BRETON ; répondre, en BRETON, aux questionnaires de ces 2 images.

2°) Pour les exercices français : Répondre EN FRANÇAIS aux 2 questionnaires correspondants aux 2 images.

C. COURS SUPERIEUR (au-dessus de 13 ans).

L'Elève devra :

1°) Pour les Exercices bretons : choisir 3 images, en apprendre le vocabulaire et en faire la description. Aux questionnaires français de ces 3 images, poser par écrit les questions et les réponses en BRETON.

2°) Pour les exercices français : Répondre aux questionnaires des 6 tableaux.

L'Enfant pourra se faire aider par ses parents ou ses maîtres qui se feront, nous n'en doutons pas, un plaisir d'instruire davantage notre Jeunesse de Bretagne sur sa langue nationale.

Les devoirs devront être remis avant la fin du mois à : M. le chanoine Grill, Inspecteur de l'Enseignement libre, Impasse de l'Odet, Quimper.

VOCABULAIRE

TABLEAU N° 1. — Le foyer : *an oaled* — La cheminée : *ar chiminal* — Le feu : *an tan* — La fumée : *ar moged* — Fumer : *mogedi* — Le charbon : *ar glaou* — La bûche : *an eteo* — Les flammes : *flemmou-tan* — Enflammer : *entana* — Chauffer : *tonima* — Ils se chauffent : *tomma a reont* — mains : *daouarn* — Frère : *breur* (pl.) — *breudeur* — Sœur : *c'hoar* (pl. : *c'hoarezed*) — Veillée : *nozveziad*.

TABLEAU N° 2. — Le grand-père : *an tad-koz* — Fillette : *merc'hig* — Garçonnet : *paotrig* — Janvier : *genver* — Bonne année : *Bloavez-mat* — Etrennes : *Kallanna* ou *derou mat*.

TABLEAU N° 3. — Etable : *Kraou* (ar *c'hraou*) — La Sainte Vierge : *Ar Werc'hez* — Les Rois : *ar Rouaned* —

L'Etoile : *ar steredenn* — La paille : *ar plouz* — Voyage : *beach* — Guider : *hentcha* — Briller : *lugerni* — L'Enfant-Jésus : *Ar Mabiq Jezuz*.

TABLEAU N° 4. — Gâteau : *Kouign* — Table : *taol* (ar *daol*) — Mère : *mamm* — ar *c'hoar hena* : la sœur aînée — Le bébé : *ar babiq* — Part : *lodenn* — Partager : *lodenna* — Rire : *c'hoarzin* — Plaisir : *plijadur* — chat : *Kaz* (ar *c'haz*).

TABLEAU N° 5. — La neige : *an erc'h* — Il neige : *erc'h a ra* — cache-nez : *Tro-gouzoug* — Boule : *boul* — Rouler : *rodella* — Bonhomme de neige : *Paotr-Koz erc'h* — Pipe : *Korn-butun* — Froid : *Yen* — Grelotter : *Krena gand ar riou* — Le ciel : *an nenn* — gris : *louet*.

TABLEAU N° 6. — La glace : *ar skourn* — glacé : *skournet* — glisser : *rinkla* — Tomber : *Koueza* — Se moquer : *ober goap*.

QUESTIONNAIRES FRANÇAIS

1. — ETEO NEDELEG (La bûche de Noël).

1. Quand se passe la scène représentée sur cette image? — 2. Combien de personnes voyez-vous? — Qui sont-elles? — 3. Où se trouvent-elles? Qu'y a-t-il sur le foyer? — 4. Que font ces enfants? — 5. Sont-ils heureux? — 6. A qui pensez-vous lorsque vous êtes à l'abri dans votre maison bien chaude? 7. Qui devez-vous remercier?

2. BLOAVEZ MAT (Bonne année)

1. Quand se passe cette scène? — 2. Combien de personnes voyez-vous? Qui sont-elles? 3. Où sont-elles? — 4. Comment se tiennent-elles? — 5. Que font les deux enfants? — Que voyez-vous sur la table, à droite? — 7. Avez-vous hâte de voir venir le premier de l'an? Pourquoi?

3. AN TRI ROUE (Les trois Rois Mages).

1. Où se passe cette scène? — 2. Pourquoi les roi Mages avaient-ils quitté leur pays? — 3. Qu'est-ce qui les a guidés dans leur long voyage? — 4. Devant qui se trouvent-ils maintenant? — 5. Que font-ils? — 6. Que fait l'Enfant Jésus? — 7. Vous, mes enfants, pouvez-vous offrir des présents à l'Enfant-Jésus? Lesquels?

4. — KOUIGN AR ROUANED (Le gâteau des Rois).

1. Où et quand se passe cette scène? — 2. Combien de personnes voyez-vous autour de la table? — 3. Où sont les deux plus jeunes enfants? — 4. Que fait le père? — 5. Que font les enfants? Et le petit chat? — 6. Fera-t-on seulement autant de parts que de personnes? Pourquoi faut-il penser aux pauvres?

5. — AN ERC'H (La Neige).

1. En quelle saison se passe cette scène? A quoi le remarquez-vous? — 2. Dites ce que fait chacun des trois petits garçons — 3. Aimez-vous jouer sur la neige?

6. — AR SKOURN (La glace).

1. Que fait la petite fille qui est à droite? Comment tient-elle les bras? — 2. Qu'est-il arrivé au petit garçon qui est à gauche? — 3. Comment se tient celui qui est au milieu? Que fait-il? — 4. Est-il dangereux de glisser sur une rivière gelée?

◆◆ DIVINADENNOU ◆◆

RESPONCHOU GOUERE, EOST, GWENGOLO

I. — *Responchou divinadennou Gouere*

1. — An Aotrou Taldir-Jaffrennou.
2. — Adam.
3. — 11 ha 4.
4. — Lanig a zo stok ouz dourn dehou Evnig.
5. — Ar reier eo a ra penn ar peskataer.

II. — *Responchou divinadennou Eost*

1. — Ar boutou.
2. — An azen.
3. — Rei plas d'ar ne nevez.
4. — An treizer a zo e benn etre daou skourr brasa ar wezenn.
5. — Ar yar a zo he fenn stok ouz tu dehou al lochenn.

III. — *Responchou divinadennou Gwengolo*

1. — Red eo lemma
Abarz. flemma
2. — Re gravat a boaz.
Re brezeg a noaz.
3. — Mollarjez dru ha Pask kaillarek
A ra d'an arc'h beza barrek.
4. — Ar c'hi a zo etre e rampou.
5. — Ar pempvet a zo etre an daou a zo e kreiz.

Hanoiou ar e'houndedien

O deus respontet mat da 13 war 15

Mari Rosec, skolaj Lesneven.

O deus respontet mat da 12 war 15

Loeiz ar Floc'h, Ploveur.

O deus respontet mat da 11 war 15

1. — Tanguy Creignou, Cléder.
2. — Auguste Goareguer, Crec'h an Neven, Louargat.
3. — Jan Normand, Kerdro, Sant-Thégonnec.

O deus respontet mat da 10 war 15

1. — Theresa Fave, Verjez, Folgoat.
2. — Suzanna Simon, gar Gwitevede.
3. — J. Marc'hadour, Gottorn Cast.

RESPONCHOU HERE, DU, KERZU

I. — *Responchou divinaladennou miz here*

1. — E lec'h ma vez tri
E vez toull an ti.
2. — Pa ya pep hini en e roll
E ya, siouaz, pep tra da goll.
3. — An dud pinvidik
An dud kizidik.
4. — Ar valafenn (papillon) a zo war ar rozenn zehou.
5. — Ar c'haz a zo etre daou skourr brasa ar wezenn deva.

II. — *Responchou divinaladennou miz Du*

1. — Diwar gi, ki, diwar gaz, kaz.
Diwar logod ne vez ket a naz.
2. — Eur gestenn gant he gwenan.
3. — 18 gwenneg.
4. — Ar pod-liou a zo graet gant troad kleiz an daol.
5. — Ar c'horn-butun a zo e pleg brec'h an tad-koz.

III. — *Responchou divinaladennou Kerzu*

1. — Gwell eo karantez etre daou
Eget n'eo madou leiz ar c'hraou.
2. — El lec'h ma ra tre ha lano
'c'hell pep den lakat e hano.
3. — Pa vez an erc'h war an douar
Ne vez sur na tomm na klouar.
4. — Ar bigell a zo e pleg glin ar paoir-bihan.
5. — Ar perc'hen a zo e-benn o suna gwriziou ar wezenn.

HANOUIOU AR C'HOUNIDEIEN

O deus respontet mat da 15 war 15

1. — J.-F. Gwennegean, Kernonen, Sant-Nouga.
O deus respontet mat da 14 war 15
1. — August Goareguer, Crec'h-an-Neven, Louargat.

2. — Jan Normand, Kerdro, Sant-Thégonnec.
3. — Jacques Leon, bourk, Plougerne.
4. — Auguste Leon, bourk, Plougerne.

O deus respontet mat da 13 war 15

1. — Jan ar Goff, Penn-al-Lann-Vras, Lanhouarne.

O deus respontet mat da 12 war 15

1. — Maria Bocher, e Skrignag.
2. — Erwan Philippot Penn-ar-c'hoad, Plouzane.

O deus respontet mat da 11 war 15

1. — Mari-F. Lars, Prat-bras, Plouzane.
2. — Mari-R. Polard, Keradraon, Plouzane.

Kenstrivadeg an Danvouezerien

I. — MARVAILHOU HA FARSEREZ

- 1er priz. — Jobig an Eskob (ar Breur Bihan), Brélès.
- 2e priz. — J.-Loeiz Caër, Plouenan.
- 3e priz. — Mari Canevet, Poullan.
- 4e priz. — Andre Prat, Pleiber-Krist.
- 5^{vet} priz. — Mauris ar C'hlec'h, skolaj, I.-V. Zikour, Brest.
- 6^{vet} priz. — Fransez Dillard, skolaj, I.-V. Zikour, Brest.

II. — SKEUDENNOU

- 1er priz. — Mikaël ar Rouz, Roscov.
- 2e priz. — Roparz Kaouissin, Pleiber-Krist.
- 3e priz. — Perig Kaouissin, Pleiber-Krist.
- 4e priz. — Ronan Guevel, Pleiber-Krist.
- 5^{vet} priz. — Jobig an Eskob, Brélès.

Prizioù Feiz ha Breiz

kouls re ar Marvailhou, ar skeudennou ha re an divinaladennou a en em gavo gant o gounideien abenn deizioù kenta ar bloaz nevez ! Eur c'halanna kaer e vezo kement-se evito !

Divinadennou miz Genver

I. — Piou a red atao hep kuitaat e wele ?

Digaset gant L. Plouzane, Brest.

II. — Piou a vije laouen da veza born ?

Digaset gant L. Plouzane, Brest.

III. — Ugent real ar c'hant ar viou, pegement e talv eun dousenn ?

Digaset gant Maria Bocher, Scrignac.

IV. — An tri roue a zo o vont da welet ar Mabig Jezuz; e pelec'h ema o steredenn ?

Arabad digas ar respontchou ken na vezo moulet divinadennou an tri miz kenta.

V. — Ar bloaz koz 1932 a zo o vont kuit; e pelec'h ema ar bloaz nevez ?

Ma karit ar Brezoneg hag ar Feiz skignit Feiz ha Breiz

Chers lecteurs, nous vous prions de bien vouloir retourner à M. le Directeur du FEIZ HA BREIZ, Scrignac, Finistère, cette feuille avec le plus d'adresses possible, écrites lisiblement, de personnes que vous auriez gagnées à notre Revue, ou auxquelles nous pourrions l'envoyer.

- 1 .....
- 2 .....
- 3 .....
- 4 .....
- 5 .....
- 6 .....
- 7 .....
- 8 .....
- 9 .....
- 10 .....
- 11 .....
- 12 .....
- 13 .....
- 14 .....
- 15 .....

Bennoz Doue ha Sent Breiz war gement hini a labouro evid e vro!

Leoriou keltiek-brezonek

Da 1° Levriou ha skeudennou war hor Breiz.

Da 2° Leoriou diaes da gaout, re goz ha re nevez.

Roll an holl leoriou-se a vez kaset, d'an hini a gar; n'eus nemet her gouleñ ouz: **M. Le Dault**, libraire, Quimper.

YEC'HED ar VUGALE

Ar « SIROP FERET » a-enep an Doken

Graet gant louzaouennou hag a gaver er mor, ar sirop-ma a ro nezh ha: a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus-cuz vlaz eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag heñ.

« Rataplasi a c'hell ervat an emulsi-mou, an eol-moru, ar sirop Portal, ar sirop Raifort lodé, hag all... » Ar vertuz en deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas a nerz d'an izili, a zo penn-abez ma n'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant an doken, an trouskleñnou leaz, ar verbi, an doueier fall, drouz-ar-roue, hag ar ze npladurez a deu warlerc'h ar ruzel hag an dreo, etc.

En vente dans toutes les pharmacies.
Dépôt principal: **GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS**,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi), Brest.

ORNEMENTS D'ÉGLISE

ARGENTURE :: DORURE :: NICKELAGE
ORFÈVRENERIE - TOUS BRONZES - LUMINAIRES

Paul PERROT

Atelier et Bureau: 21, Rue de la République - BREST

Ti koz L'OLLIEROU

L'HOSTIS & JORDE

SUCESSEURS

18, 27, rue Louis-Pasteur, Brest

Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en hon ti e kavoc'h ato ar muga da joaz hag an dessiniou neves e moughouerou ha tavancherou brodet.

Seiz, mezer, ha danvez a hep saurt.

Dioc'h ar galite an ti-man a vez gwelloc'h-marc'had eget neus forz pehini all.

Eun eskompt a ugent real dre gant a vez roet e marc'hadourez ha dek dre dant d'ar familhou niverus diwar giskouez o c'hartenn.

AU TIGRE ROYAL

FOURRURES & PELLETERIES

37, rue de Siam, BREST

Grand choix de Fourrures de toutes provenances

--- Transformations ---
--- Réparations ---

PRIX MODÉRÉS

Prena a reer es-kriz, krec'hin lern, kaerelled-vas, lapined, gozed, pudasked, hag all...
ha paet e vezont prizioz mat.

Klenned ar c'henou hag an dent

A. LAPIQUONNE L. JÉZÉQUEL

SUCESSEUR DE

Tenner dent

Loret gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour ha war gaoutchouk, hervez ar skouerlou diveza.
Gwarantisa a ra e labour.

RESEO A RA :

Bep Lun, e **LESNEVEN**, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn e **BRASPARTS** hag er **FAOU**. — Ar c'habinet a gonsultationou a zo dlgor e Brest, 4, passage St-Martin, aboue 9 eur betek kreisteiz ha da 2 eur betek 6 eur. Tél. 0-16

MEDELEG LAOUEN
HA BLOAVEZ MAT